

ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ КРУГООБІГУ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ НА ВАЛЮТНУ СТАБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

©2018 ЯРОШЕВСЬКА О. В.

УДК 336.7

Ярошевська О. В. Технічний аналіз впливу кругообігу фінансового капіталу на валютну стабільність в Україні

Актуальність теми статті визначається загостренням валютно-фінансової кризи в Україні та необхідністю подолання дисбалансів, що виникли внаслідок ускладнення кругообігу фінансового капіталу та його залучення суб'єктами господарювання. Метою статті є дослідження впливу курсового фактора на формування капіталу в країні на основі технічного аналізу. Визначено спільні й відмінні риси технічного і фундаментального аналізу валютних ринків. Показано, що, незважаючи на відмінність поглядів, технічний аналіз є невід'ємним етапом прогнозування валютного курсу. Основний науковий результат статті полягає в обґрунтуванні часових лагів фракталів, які пояснюють зміну динаміки валютного курсу та їх вплив на кругообіг фінансового капіталу. Доведено, що системна криза на валютному ринку України виникла протягом 2012–2014 рр. із піком наприкінці зазначеного періоду. Для зупинення девальваційних процесів і забезпечення заходів по регулюванню валютного ринку запропоновано пом'якшити умови ведення бізнесу, вдосконалити методіку кількісного та якісного прогнозування валютних курсів НБУ, сформувати систему інструментів страхування від валютних ризиків, нарощувати міжнародні резерви до безпечного рівня тощо. Перспективою подальших досліджень є визначення впливу валютних коливань на фінансову результативність використання капіталу українських суб'єктів господарювання.

Ключові слова: технічний аналіз, кругообіг, фінансовий капітал, валютна стабільність, вплив

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Ярошевська Оксана Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Класичний приватний університет (вул. Жуковського, 70Б, Запоріжжя, 69002, Україна)

E-mail: yaroshevskaya-ksenya@meta.ua

УДК 336.7

Ярошевская О. В. Технический анализ влияния кругооборота фінансового капитала на валютную стабильность в Украине

Актуальность темы статьи определяется обострением валютно-финансового кризиса в Украине и необходимостью преодоления дисбалансов, возникших вследствие осложнения кругооборота фінансового капитала и его привлечения субъектами хозяйствования. Целью статьи является исследование влияния курсового фактора на формирование капитала в стране на основе технического анализа. Определены общие и отличительные черты технического и фундаментального анализа валютных рынков. Показано, что, несмотря на различие взглядов, технический анализ является неотъемлемым этапом прогнозирования валютного курса. Основной научный результат статьи заключается в обосновании временных лагов фракталов, которые объясняют изменение динамики валютного курса и их влияние на кругооборот фінансового капитала. Доказано, что системный кризис на валютном рынке Украины возник в течение 2012–2014 гг. с пиком в конце указанного периода. Для остановки девальвационных процессов и обеспечения мер по регулированию валютного рынка предложено смягчить условия ведения бизнеса, усовершенствовать методіку количественного и качественного прогнозирования валютных курсов НБУ, сформировать систему инструментов страхования от валютных рисков, наращивать международные резервы до безопасного уровня и т. п. Перспективой дальнейших исследований является определение влияния валютных колебаний на финансовую результативность использования капитала украинских субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: технический анализ, кругооборот, фінансовый капитал, валютная стабильность, влияние.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Ярошевская Оксана Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики, Классический приватный университет (ул. Жуковского, 70Б, Запорожье, 69002, Украина)

E-mail: yaroshevskaya-ksenya@meta.ua

UDC 336.7

Iaroshevskaya O. V. The Technical Analysis of the Impact of Circuit of Financial Capital on the Currency Stability in Ukraine

The relevance of the article's topic is determined by the aggravation of the monetary and financial crisis in Ukraine and the need to overcome imbalances arising from the complications of circuit of financial capital and its involvement by economic entities. The article is aimed at researching on the basis of technical analysis the influence of exchange rate factor on the formation of capital in the country. The general and distinctive features of technical and fundamental analysis of currency markets are defined. It is shown that despite the difference of views, technical analysis is an integral stage of forecasting the exchange rate. The main scientific result of the article is substantiating the temporary lags of fractals, which explain the change in the dynamics of the exchange rate and their impact on the circuit of financial capital. It has been proved that the systemic crisis in the currency market of Ukraine arose during 2012–2014, with its peak at the end of the specified period. To stop devaluation processes and to provide measures on regulation of the foreign exchange market it has been proposed to soften the conditions of doing business, to improve the methodology of quantitative and qualitative forecasting of the NBU exchange rates, to form system of foreign exchange risk insurance instruments, to increase international reserves to a secure level, etc. Prospect for further research is determining the impact of currency fluctuations on the financial performance of the use of capital of Ukrainian economic entities.

Keywords: technical analysis, circuit, financial capital, currency stability, impact.

Fig.: 4. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Iaroshevskaya Oksana V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Classic Private University (70B Zhukovskoho Str., Zaporizhzhia, 69002, Ukraine)

E-mail: yaroshevskaya-ksenya@meta.ua

Останніми роками девальваційні процеси в Україні стали руйнівною силою, які негативно впливають на стан національної економіки, ускладнюють процес формування й обігу фінансового капіталу. Своєю чергою, коливання курсової динаміки гривні, починаючи з 2014 р., посилили зане-

поєння стосовно міцності національної грошової одиниці, що мало наслідки і для фондового ринку, який відчуває брак фінансових ресурсів для залучення капіталу суб'єктами господарювання. Загострення валютно-фінансової кризи в Україні та клопітка робота над подоланням її наслідків посилили актуаль-

ність дослідження дисбалансів, що виникли у кругообігу фінансового капіталу.

Проблеми діалектичного взаємозв'язку кругообігу фінансового капіталу та валютної стабільності в Україні знаходяться в центрі уваги багатьох учених. Зокрема, Мещеряков А. А., Сопотян С. В., проаналізувавши валютний ринок України та динаміку курсу національної грошової одиниці, виділили такі основні проблеми, що потребують негайного вирішення: негативний вплив девальвації гривні відносно іноземних валют на економічний розвиток і темпи інфляції; значне підвищення попиту на іноземну валюту в населення і суб'єктів господарювання внаслідок втрати довіри до національної валюти; зростання рівня доларизації національної економіки; необхідність стабілізації валютного ринку України за допомогою вдосконалення валютного законодавства та його адаптації до вимог ЄС [1, с. 43]. Федулова С. О. акцентує увагу на суперечливих наслідках «валютизації» як економічного явища. До позитивних результатів вона відносить: певну гарантію збереження заощаджень населення; сприяння збільшенню іноземних і вітчизняних інвестицій і допомоги з боку міжнародних фінансових організацій, а також поверненню раніше вивезеного за кордон національного капіталу [2]. Негативними наслідками валютизації для економіки України є: посилення зовнішньої залежності, збільшення ризику настання дефолту, сприяння тінізації економічних відносин, зубожіння населення, послаблення конкурентоспроможності малого і середнього бізнесу тощо.

Дослідженню валютних ризиків формування капіталу на фондовому ринку та інвестування у фінансові інструменти, їх оцінці та прогнозуванню на основі сучасних технологій, у тому числі за допомогою технічного аналізу, присвятили свої праці такі вчені, як Аптекарь С. С., Дорохольский В. В. [3], Дзюблук О., Владимир О. [4], Ігнатишин М. В, Ігнатишин М. І. [5], Кишакевич Б. Ю., Юзьв'як О. А. [6], Колдовський А. В. [7], Мархвінська С. М. [8], Роговська-Іщук І. В. [9], Юрченко Т. В. [10]. Утім, недостатньо дослідженими є питання досягнення валютної стабільності в Україні з огляду на збільшення капіталізації фінансового ринку.

Метою статті є дослідження впливу курсового фактора на формування капіталу в країні на основі технічного аналізу.

Об'єктивна оцінка кругообігу фінансового капіталу передбачає визначення найбільшої величини можливих втрат на заданому горизонті, розраховану на певному довірчому інтервалі, яка характеризує високий рівень зрілості системи управління ризиками. Однією з найбільших її загроз є ризик коливання валютного курсу, який має дуже великий вплив на діяльність суб'єктів господарювання, особливо в країнах із перехідною економікою, для яких характерною є варіативність валютних курсів.

Технічний аналіз є інструментом узагальнення практичного досвіду, надання емпіричних оцінок економічним процесам, який ґрунтується на оцінці динаміки змін ключових індикаторів ринку цінних паперів і валют [5, с. 232]. У його основі лежить теза про те, що поведінка детермінованої відкритої системи обумовлюється причинно-наслідковими зв'язками. Це означає, що її майбутнє жорстко й однозначно визначено минулим і, за умови знання законів розвитку, майбутня поведінка системи може передбачатися і прогнозуватися.

З погляду прихильників фундаментального аналізу зазначена парадигма є хибною. На їх думку, логічним буде проведення фундаментального аналізу на першому етапі, адже він дозволяє визначити реальну вартість валюти та порівняти її з поточним ринковим курсом, тим самим даючи відповідь на питання щодо майбутньої тенденції на ринку [6]. Враховуючи той факт, що прогнози фундаментального аналізу можуть реалізуватися лише через певний, як правило, достатньо тривалий час, цей підхід доцільно застосовувати першим, щоб залишився час на прийняття інвестиційного рішення. Наступним кроком пропонується розрахунок індексу фрактальної розмірності, що дозволить виділити лише ефективні методи технічного аналізу, які є доречними в кожній конкретній ситуації. Таким чином, незважаючи на відмінність поглядів, технічний аналіз є невід'ємним етапом прогнозування валютного курсу.

Технічний аналіз курсу національної валюти проведено за даними 2012 р. – 10 міс. 2017 р., за його результатами виділено чотири фрактали з визначенням меж часових лагів. Протягом 2012 р. – жовтня 2013 р. (рис. 1) курс гривні коливався в межах коридору 7,99–8,23 грн за 1 дол. США.

Початок 2012 р. ознаменувався формуванням стабільного лінійно зростаючого тренду, який набрав прискорення у другій половині року. Крім того, у грудні 2012 р. зафіксовано стрімке зростання курсу до максимального рівня 8,23 грн за 1 дол. США і подібне швидке його зниження до значення 7,99 грн за 1 дол. США. Таким чином, лінії підтримки, яка з'єднує важливі мінімуми (низи) ринку, за досліджуваного періоду ціна досягала кілька разів, але нижче не опускалася. Виникнення й існування лінії підтримки обумовлено процесами, коли продавці є активними гравцями на ринку і штовхають ціну вниз. Чим активнішими будуть продавці, і чим пасивнішими будуть покупці, тим імовірніше, що рівень лінії підтримки буде «пробитий» і ціна піде вниз. Утім, протягом виділеного часового лагу валютний курс гривні так і не зміг перетнути лінію опору, яка сформувалася за період і з'єднує важливі максимуми (вершини) ринку. Опір виникає в момент, коли покупці більше або не можуть, або не хочуть купувати певну валюту за вищими цінами. Одночасно з кожним рухом ціни вгору

Рис. 1. Технічний аналіз динаміки курсу гривні за період 2012 р. – жовтень 2013 р.

Джерело: побудовано за даними [11].

наростає опір продавців, і збільшуються продажі, що також чинить понижуючий тиск на ціну. Рух вгору вповільнюється і наче впирається в невидиму стелю, пробити яку зараз не може.

Значні коливання курсу з вересня 2012 р. обумовлені операціями з валютою великих державних банків, яким було обмежено доступ Національним банком України (НБУ) до міжбанківського валютного ринку. Подальші спекулятивні операції з валютою спричинили дестабілізацію курсу гривні, у відповідь на що НБУ провів ряд інтервенцій, зобов'язав продавати 50% обсягів виручки від реалізації продукції та надання послуг суб'єктів господарювання – експортерів, обмежив обсяги переводів

фізичних осіб із-за кордону (не більше ніж 150 тис. грн на місяць). Зазначені дії державного регулятора сприяли зниженню курсу валюти вже наприкінці грудня 2012 р. і підтвердили наявність достатніх можливостей для дестабілізації курсу національної валюти. Подальший розвиток сформованого тренду курсу гривні наведено на *рис. 2*.

Наприкінці 2013 р. негативні очікування щодо ризику девальвації національної валюти, що були обумовлені революцією в країні, позначилися на показниках експорту, довгострокового кредитування, інвестицій, удорожчання обслуговування державного боргу тощо. Зазначена ситуація призвела до зростання цін на внутрішньому ринку країни за рахунок збільшення логістичних витрат, собівартості імпорту-

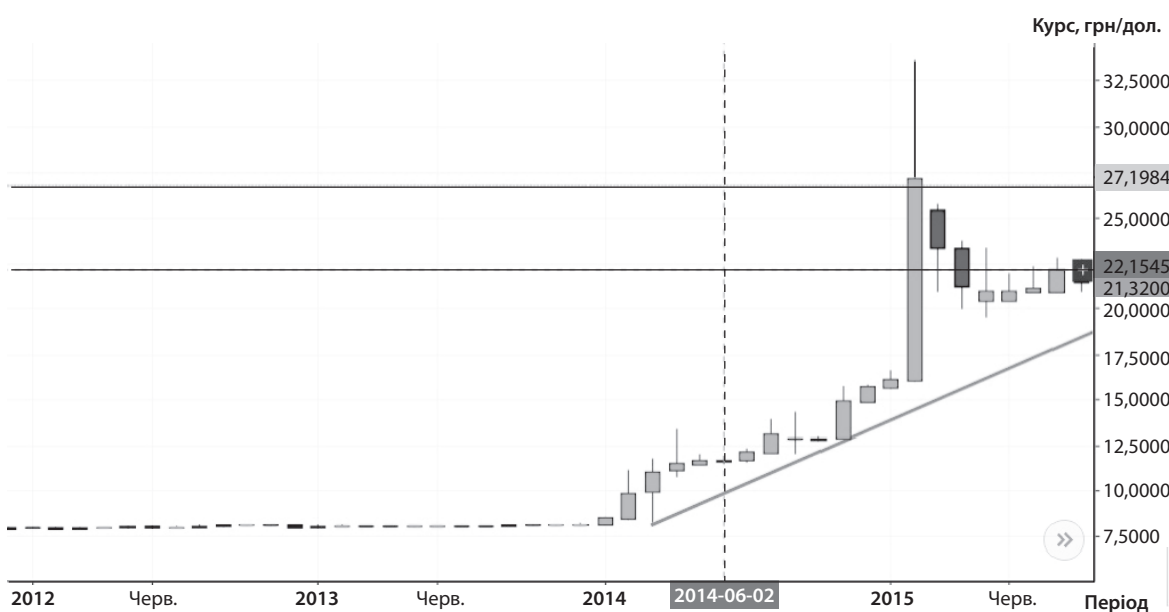

Рис. 2. Технічний аналіз динаміки курсу гривні за період 2012 р. – червень 2015 р.

Джерело: побудовано за даними [11].

них товарів та формування незадоволеного попиту на іноземну валюту, що обумовило розширення нелегального ринку обміну.

Як наслідок, імпортна продукція зросла в ціні та продукувала зростання цін на продукцію галузей економіки, подорожчало паливо, зросла вартість транспортних витрат, довгострокове кредитування скоротилося, незадоволений попит на валюту зріс та обумовив ажіотаж на «чорному» ринку. Різка девальвація гривні викликала відтік іноземного інвестиційного капіталу, негативами якого є [4, с. 31]:

- ✦ скорочення ресурсів валютного ринку, зменшення можливостей щодо ефективного розміщення капіталу та масштабів проектного фінансування і прямих іноземних інвестицій;
- ✦ ускладнення відносин між національними й іноземними банками в частині валютного обслуговування власних і клієнтських інтересів;
- ✦ обмеження доступу до міжнародних валютних ринків та ринків капіталів;
- ✦ звуження спектра виконуваних банками валютних операцій;
- ✦ посилення конкуренції та підвищення ефективності функціонування банківських установ як головних учасників системи валютних відносин;
- ✦ занепад ринкової інфраструктури в частині звуження суб'єктного та кількісного складу учасників валютного ринку;
- ✦ скорочення міжнародних резервів країни та несприятлива зміна їх структури.

Останній чинник зменшує ефективність механізмів управління золотовалютними резервами як одного з основних методів валютного регулювання в розпорядженні НБУ, використовуваного для досягнення основної мети своєї діяльності – забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Україна ввійшла в зону нестабільності економічного розвитку у 2013 р., коли відбулося скорочення офіційних резервних активів України на 6817,92 млн дол. США, або на 21,74% (табл. 1).

Витрати на обслуговування державного боргу, наявність кризових явищ у країні призвели до рекордного скорочення обсягу офіційних резервних активів України за 2014 р. із 17805,59 млн дол. США до 6419,66 млн дол. США, або на 63,95%. Протягом перебування України в межах нестабільності економічного розвитку, за оцінкою Колдовського А. В. [7, с. 287], динаміка взаємозв'язку аналізованих значень золотовалютних резервів та їх оптимальних результатів менша майже вдвічі, що потребує їх нарощення.

Подальша девальвація гривні у 2015 р. обумовлюється різними чинниками. Посилення військового конфлікту на Донбасі на початку року призвело до різкого скорочення промислового виробництва та експортних надходжень. Стрімке знецінення гривні разом із підвищенням житлово-комунальних тарифів призвели до сплеску споживчої інфляції. Так, у результаті курс гривні за 2015 р. знизився з рівня більше ніж 15 грн за 1 дол. США до більше ніж 24 грн за 1 дол. США (рис. 3).

Критичним є зростання курсу гривні у лютому 2015 р. до рівня більше ніж 30 грн за 1 дол. США. Його зміцненню до кінця року сприяло зовнішнє валютне кредитування та приріст офіційних резервних активів України на 7021,93 млн дол. США, або на 109,38%.

З метою стабілізації валютного ринку та приборкання інфляції НБУ застосовував жорстку монетарну політику та продовжив дію окремих адміністративних обмежень на валютному ринку, що дало змогу стабілізувати валютний ринок і закласти стійкий дезінфляційний тренд. Завдяки закріпленню умов режиму гнучкого обмінного курсу, посиленню незалежності НБУ, реформуванню механізму розроблення та прийняття рішень із монетарної політики було сформовано необхідні умови для зміни її режиму. Зокрема, затверджено Стратегію монетарної політики на 2016–2020 рр., яка базується на застосуванні режиму інфляційного таргетування. Незважаючи на прийняті заходи, початок 2016 р. супроводжувався подальшою девальвацією гривні вже з новим посиленням, основною причиною якого став відтік депо-

Таблиця 1

Динаміка офіційних резервних активів України станом на початок року

Рік	Обсяг, млн дол. США	Приріст до попереднього року	
		абсолютний, млн дол. США	відносний, %
2012	31364,11	x	x
2013	24546,19	-6817,92	-21,74
2014	17805,59	-6740,6	-27,46
2015	6419,66	-11385,9	-63,95
2016	13441,59	7021,93	109,38
2017	15444,98	2003,39	14,90

Джерело: складено за даними [12].

Рис. 3. Технічний аналіз динаміки курсу гривні за період 2015 р. – вересень 2017 р.

Джерело: побудовано за даними [11].

зитів у валюті з банків, скорочення обсягів і кількості операцій із валютою (рис. 4).

Проте населення активно витрачало заощадження у валюті для компенсації значних втрат реальної вартості їх доходів. Загалом, 2016 р. продемонстрував перші кроки до стабілізації поточної ситуації, але такі фактори, як: гібридна війна, високий рівень відсоткових ставок банків, регуляторні обмеження експорту та валютних операцій, податкові зміни, корупція, декларативність більшості програм підтримки державою бізнесу тощо, стримували відновлення позицій гривні у світі та на внутрішньому ринку. Втім, стабілізації ситуації сприяли адміністра-

тивні заходи державного регулятора у сфері грошово-кредитної політики. У 2016 р. відбулося шість засідань Ради з фінансової стабільності НБУ, на яких розглядалися актуальні проблеми фінансового сектора та економіки та були обговорені кроки для мінімізації ризиків і посилення стійкості фінансової системи. Беручи до уваги поступову макроекономічну стабілізацію в Україні, члени Ради підтримали курс НБУ на поступову лібералізацію валютного регулювання щодо послаблення обмежень, які стосуються репатріації дивідендів, та скасування 2%-го пенсійного збору з купівлі іноземної валюти.

Початок 2017 р. також супроводжувався знеціненням валютного курсу гривні, що перевищив зна-

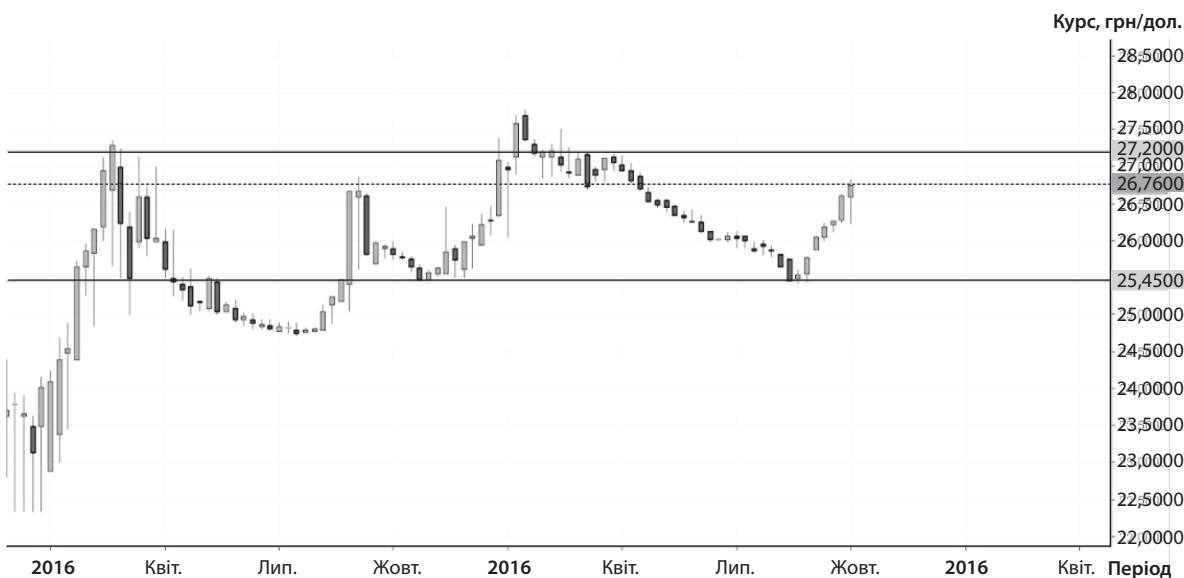

Рис. 4. Технічний аналіз динаміки курсу гривні за період 2016 р. – жовтень 2017 р.

Джерело: побудовано за даними [11].

чення 27 грн за 1 дол. США. Проте в першому півріччі спостерігалось підвищення його рівня. Зазначені коливання були обумовлені коригуванням прогнозних даних щодо основних макроекономічних показників країни, які погіршилися в частині рівня інфляції та обсягу ВВП країни. Друга половина 2017 р. знову позначилася знеціненням гривні, оскільки її тренд знизився до рівня 25,45 грн/дол. США, після чого розгорнувся в бік зростання. Так, за результатами технічного аналізу прогнозується подальше зростання тренду як мінімум до рівня 27,2–27,5 грн/дол. США за умов незмінності факторів впливу. Але наприкінці року витрати Державного казначейства України зростають, що може зміцнити висхідний тренд.

Для уточнення прогнозів валютного курсу доцільно використовувати елементи фундаментального аналізу, зокрема в частині статистичної оцінки очікуваних втрат; неочікуваних втрат як максимально можливих на заданому довірчому інтервалі; значних втрат, які є малоймовірними, але незначно перевищують максимальні втрати. Вирішенню вказаної задачі сприятиме використання стрес-тестів для ідентифікації подій, які можуть мати негативний вплив на розмір економічного капіталу. Вони дозволять проаналізувати якість та кількісну сторону стійкості вартості фінансового капіталу суб'єктів господарювання на фондовому ринку до коливання вартості валют. Кількісні критерії мають ідентифікувати шоківні сценарії, які можуть виникнути на ринку. Якісні критерії мають за мету оцінку здатності суб'єктів господарювання абсорбувати втрати капіталу при коливанні валютних курсів. Стрес-тести передбачають: симуляцію екстремальних стресових сценаріїв, через одночасне збільшення варіації ціни капіталу та зменшення рівня ліквідності; оцінку чутливості ринкового ризику суб'єктів господарювання до зміни волатильності валютного курсу національної валюти; виявлення стресових сценаріїв, які найбільш негативно впливають на характеристики вартості фінансового капіталу.

ВИСНОВКИ

Основний науковий результат статті полягає в обґрунтуванні часових лагів фракталів, які пояснюють зміну динаміки валютного курсу та їх вплив на кругообіг фінансового капіталу. Системна криза на валютному ринку України виникла протягом 2012–2014 рр. із піком наприкінці зазначеного періоду. Станом на поточний час її не подолано, але ситуація змінюється в позитивному напрямі. Для зупинення девальваційних процесів і забезпечення заходів з регулювання валютного ринку доцільно пом'якшити умови ведення бізнесу, вдосконалити методіку кількісного та якісного прогнозування валютних курсів НБУ для згладжування надмірних курсових коливань і напрацювання нових правил роботи на валютному ринку в умовах гнучкого курсоутворення, формуван-

ня системи інструментів страхування від валютних ризиків, нарощування міжнародних резервів до безпечного рівня тощо.

Перспективами подальших досліджень є визначення впливу валютних коливань на фінансову результативність українських суб'єктів господарювання. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Мещеряков А. А., Сопотян С. В. Проблеми розвитку валютного ринку України в контексті забезпечення фінансової безпеки. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*. 2014. № 1. С. 40–45.
2. Федулова С. О. Вплив «капіталу» як фактора економічного зростання на економічну безпеку України шляхом «валютизації» економіки. *Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*. 2015. № 1. С. 81–84.
3. Аптекар С. С., Дорохольський В. В. Використання управління капіталом як методу регулювання інвестиційних ризиків на валютному ринку. *Економіка промисловості*. 2013. № 1-2. С. 123–129.
4. Дзюблюк О., Владимир О. Іноземний капітал у банківській системі України: вплив на розвиток валютного ринку та діяльність банків. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 5. С. 26–33.
5. Ігнатишин М. В., Ігнатишин М. І. Технічний аналіз прогнозованості валютного курсу в Україні. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка*. 2015. Вип. 1. С. 230–236.
6. Кишакевич Б. Ю., Юзьв'як О. А. Оцінювання економічного капіталу банку для валютних ризиків на основі VaR технологій. *Економічний простір*. 2015. № 102. С. 113–123.
7. Колдовський А. В. Оптиміальний рівень золотовалютних резервів як метод страхування «раптової зупинки» припливу капіталу в системі валютного регулювання. *Інноваційна економіка*. 2013. № 3. С. 284–290.
8. Мархвінська С. М. Глибинні причини дисбалансів у національній економіці в контексті розвитку вітчизняного банківського сектора. *Бізнес Інформ*. 2016. № 4. С. 239–243.
9. Роговська-Іщук І. В. Оптимізація результатів валютних операцій з використанням технічного аналізу. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Сер.: Економічні науки*. 2009. Вип. 3. С. 278–282.
10. Юрченко Т. В. Організаційно-методичні засади обліку внесків до статутного капіталу в іноземній валюті. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2014. Вип. 6 (5). С. 219–222.
11. Національний банк України: Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>
12. Національний банк України: Стан міжнародних резервів та ліквідність в іноземній валюті. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=46944>

REFERENCES

Aptekar, S. S., and Dorokholskiy, V. V. "Vykorystannia upravlinnia kapitalom yak metodu rehuliuвання investytsiynykh ryzykiv na valiutnomu rynku" [Use of capital management as a method of regulation of investment risks in the foreign exchange market]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 1-2 (2013): 123-129.

Dziubliuk, O., and Vladymyr, O. "Inozemnyi kapital u bankivskii systemi Ukrainy: vplyv na rozvytok valiutnoho rynku ta diialnist bankiv" [Foreign capital in the banking system of Ukraine: the impact on the development of the currency market and the activity of banks]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 5 (2014): 26-33.

Fedulova, S. O. "Vplyv «kapitalu» yak faktora ekonomichnoho zrostantia na ekonomichnu bezpeku Ukrainy shliakhom «valiutyztatsii» ekonomiky" [Influence of "capital" as a factor of economic growth on the economic security of Ukraine through "currencyization" of the economy]. *Ekonomichnyi visnyk DVNZ «Ukrainskyi derzhavnyi khimiko-tekhnologichnyi universytet»*, no. 1 (2015): 81-84.

Ihnatyshyn, M. V., and Ihnatyshyn, M. I. "Tekhnichniy analiz prohnazovanosti valiutnoho kursu v Ukraini" [Technical analysis of the forecasting of the exchange rate in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu. Ser.: Ekonomika*, no. 1 (2015): 230-236.

Koldovskiy, A. V. "Optymalnyi riven zolotovaliutnykh rezerviv yak metod strakhuvannia «raptovoi zupynky» pryplyvu kapitalu v systemi valiutnoho rehuliuвання" [The optimum level of gold and foreign exchange reserves as a method of insurance "sudden stop" of the inflow of capital in the system of currency regulation]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 3 (2013): 284-290.

Kyshakevych, B. Yu., and Yuzviak, O. A. "Otsiniuvannia ekonomichnoho kapitalu banku dlia valiutnykh ryzykiv na osnovi VaR tekhnologii" [Estimation of the Bank's economic capital for currency risk based on VaR technologies]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 102 (2015): 113-123.

Markhvinska, S. M. "Hlybinni prychny dysbalansiv u natsionalnii ekonomitsi v konteksti rozvytku vitchyznianoho bankivskoho sektora" [The deep causes of imbalances in the national economy in the context of the development of the domestic banking sector]. *Biznes Inform*, no. 4 (2016): 239-243.

Meshcheriakov, A. A., and Sopotian, S. V. "Problemy rozvytku valiutnoho rynku Ukrainy v konteksti zabezpechennia finansovoi bezpeky" [Problems of development of the foreign exchange market of Ukraine in the context of providing financial security]. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika*, no. 1 (2014): 40-45.

"Natsionalnyi bank Ukrainy: Ofitsiinyi kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut" [National Bank of Ukraine: Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies]. <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>

"Natsionalnyi bank Ukrainy: Stan mizhnarodnykh rezerviv ta likvidnist v inozemnii valiuti" [National Bank of Ukraine: Status of International Reserves and Foreign Currency Liquidity]. <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=46944>

Rohovska-Ishchuk, I. V. "Optymizatsiia rezultativ valiutnykh operatsii z vykorystanniam tekhnichnoho analizu" [Optimization of results of foreign exchange operations using technical analysis]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 3 (2009): 278-282.

Yurchenko, T. V. "Orhanizatsiino-metodychni zasady obliku vneskiv do statutnoho kapitalu v inozemnii valiuti" [Organizational and methodical principles of accounting for contributions to the authorized capital in foreign currency]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 6 (5) (2014): 219-222.